

Преглед № 10

BG

Европейска общност за
въглища и стомана —
ликвидацията
на дейността
върви по план, но
финансирането за
научноизследователска
дейност вече не е
устойчиво



ЕВРОПЕЙСКА
СМЕТНА
ПАЛАТА

2019

Съдържание

	Точки
Кратко изложение	I—V
Въведение	01—06
Обхват и подход на прегледа, извършен от ЕСП	07—11
Финансови резултати на ЕОВС в режим на ликвидация	12—14
Процесът на ликвидация е почти завършен	15—17
Приходите от управлението на активи са намалели рязко в резултат на спада на лихвените проценти	18—24
Моделът на финансиране на научноизследователски дейности в областта на въглищата и стоманата вече е изчерпал своя потенциал	25—29
Изследователски фонд за въглища и стомана (ИФВС) — отделна научноизследователска програма в рамките на ЕС	30—36
Заклучение	37—40
Речник на термините	
Екип на ЕСП	

Кратко изложение

I Европейската общност за въглища и стомана (ЕОВС) преустанови дейността си по план на 23 юли 2002 година. Всички съществуващи към тази дата активи и пасиви са прехвърлени на Европейската общност, като Комисията отговаря за приключването на финансовите операции и управлението на другите активи на ЕОВС в ликвидация. Нетните постъпления от управлението на активи са използвани единствено за целите на финансиране на научноизследователски проекти на ЕС в областта на въглищата и стоманата.

II Този преглед включва анализ на ликвидацията на финансовите операции, управлението на другите активи и обосновката, използвана за финансиране на научноизследователски проекти на ЕС, свързани с въглищата и стоманата.

III Въпреки че ЕОВС е поела дългосрочни задължения преди изтичането на договора за функционирането ѝ, процесът на ликвидация е почти завършен и оставащите за разплащане суми са само с незначителен размер.

IV През годините собственият капитал на ЕОВС се е увеличил до 1,5 млрд. евро. Поради ниските лихвени проценти обаче доходът от инвестиции е намалял значително. В резултат на това финансирането на научноизследователски проекти за въглища и стомана единствено въз основа на нетните приходи от управлението на активи вече не е устойчиво.

V В същото време се наблюдава стремеж към съгласуване на управлението на проектите за научноизследователска дейност в областта на въглищата и стоманата с другите изследователски проекти, финансирани чрез рамковата програма на ЕС за научни изследвания, както и стремеж към устойчив растеж, основан на иновации.

Въведение

01 Европейската общност за въглища и стомана (ЕОВС) е създадена за период от петдесет години по силата на Договора за ЕОВС, подписан в Париж на 18 април 1951 г. от Белгия, Германия, Франция, Италия, Люксембург и Нидерландия. Той влиза в сила на 23 юли 1952 г. и изтича по план на 23 юли 2002 г.

02 Всички активи и пасиви на Европейската общност за въглища и стомана (ЕОВС), съществуващи към тази дата, са прехвърлени на Европейската общност на 24 юли 2002 г. С влизането в сила на Договора от Ница на 1 февруари 2003 г. тези активи и пасиви са прехвърлени на Европейския съюз със задна дата, считано от 24 юли 2002 г.

03 Като се има предвид желанието тези средства да се използват за научни изследвания в областта на въглищата и стоманата, Европейският съвет взе решение на заседанието си в Ница да приложи към Договорите за ЕС протокол¹, в който се предвиждат следните специални правила:

- а) Нетната стойност на активите и пасивите на ЕОВС в ликвидация (ECSCil) следва да се счита за активи, предназначени за научноизследователска дейност в секторите на въглищата и стоманата.
- б) След приключване на ликвидацията на ЕОВС, те ще се наричат „активи на Изследователския фонд за въглища и стомана“ (ИФВС).
- в) Приходите от тези активи ще финансират „Изследователски фонд за въглища и стомана“ (ИФВС) и ще се използват изключително за научни изследвания в секторите на въглищата и стоманата, извън рамковата програма за научни изследвания.
- г) Съгласно специална законодателна процедура и след одобрение от Европейския парламент, Съветът ще приеме необходимите разпоредби за прилагане. По-специално, след предложение от Комисията, Съветът ще приеме многогодишни финансови насоки за управление на активите на ИФВС, както и технически насоки за програмата за научни изследвания на ИФВС.

¹ Протокол 37 относно финансовите последици от изтичането на срока на Договора за ЕОВС и относно Фонда за изследвания за въглища и стомана.

04 След влизането в сила на Договора от Ница Съветът прие следните разпоредби за прилагане:

- а) решение относно финансовите последици от изтичането на срока на Договора за ЕОВС и относно Изследователския фонд за въглища и стомана²;
- б) решение за въвеждане на многогодишни финансови насоки за управление на активите на ЕОВС в ликвидация и, след приключване на ликвидацията, на активите на Изследователския фонд за въглища и стомана³; и
- в) решение за въвеждане на многогодишни технически насоки за програмата за научни изследвания на Изследователския фонд за въглища и стомана⁴, отменено с решение за приемането на програмата за научни изследвания на Изследователския фонд за въглища и стомана и относно многогодишните технически насоки за тази програма⁵.

05 В този контекст Комисията (ГД „Икономически и финансови въпроси“⁶) носи отговорност за:

- а) ликвидацията на всички неприключени финансови операции по получаване и предоставяне на заеми, след изтичането на срока на действие на Договора за ЕОВС⁷, и
- б) управлението на другите активи на ЕОВС в ликвидация⁸.

² 2003/76/ЕО: Решение на Съвета от 1 февруари 2003 г. (ОВ L 29, 5.2.2003 г., стр. 22), изменено с Решение на Съвета (ЕС) № 2018/599 от 16 април 2018 г. (ОВ L 101, 20.4.2018 г., стр. 1).

³ 2003/77/ЕО: Решение на Съвета от 1 февруари 2003 г. (ОВ L 29, 5.2.2003 г., стр. 25), изменено с Решение на Съвета (ЕС) № 2008/750/ЕО: Решение на Съвета от 15 септември 2008 г. (ОВ L 255, 23.9.2008 г., стр. 28).

⁴ 2003/78/ЕО: Решение на Съвета от 1 февруари 2003 г. (ОВ L 29, 5.2.2003 г., стр. 28).

⁵ 2008/376/ЕО: Решение на Съвета от 29 април 2008 г. (ОВ L 130, 20.5.2008 г., стр. 7).

⁶ ГД „Икономически и финансови въпроси“ (DG ECFIN): Генерална дирекция „Икономически и финансови въпроси“.

⁷ Член 1 от Решение (2003/76/ЕО) на Съвета.

⁸ Член 2 от Решение (2003/76/ЕО) на Съвета.

06 Всяка година нетните приходи от тези активи се насочват целево за финансиране на ИФВС в общия бюджет на Европейския съюз. Комисията (ГД „Научни изследвания и иновации“⁹) управлява ИФВС.

⁹ ГД „Научни изследвания и иновации“ (DG RTD): Генерална дирекция „Научни изследвания и иновации“.

Обхват и подход на прегледа, извършен от ЕСП

07 Основните причини за извършването на преглед са, че решението за ликвидация на ЕОВС е взето преди повече от петнадесет години и все още е в процес на изпълнение и това, че не е било предмет на специален контрол, освен в годишния финансов одит от Европейската сметна палата, в допълнение към годишния одит от външен частен одитор.

08 Този преглед цели да предостави полезна информация на Европейския парламент, Европейския съвет и Европейската комисия, които са основните заинтересовани страни в процеса на ликвидиране на ЕОВС в ликвидация.

09 Той е съсредоточен върху процесите, използвани за ликвидация на финансовите операции по отпускане и получаване на заеми, както и върху операциите за управление на останалите активи през последните три финансови години (2016, 2017 и 2018 г.). В него също се анализират мотивите за заделянето на средства за конкретни цели в контекста на научноизследователските програми на ЕС.

10 Той не обхваща цялата функция на ГД „Икономически и финансови въпроси“ по управление на активите, а се ограничава до услугите, предоставяни на ЕОВС в ликвидация. Не е обхванато и управлението на Изследователския фонд за въглища и стомана от страна на Комисията (ГД „Научни изследвания и иновации“).

11 Настоящият преглед не представлява одит. Информацията и документацията във връзка с обхвата на прегледа бяха събрани чрез документна проверка на докладите за управление и одит, получени от Комисията, и чрез поредица интервюта със служители на Комисията от ГД „Икономически и финансови въпроси“ и ГД „Научни изследвания и иновации“.

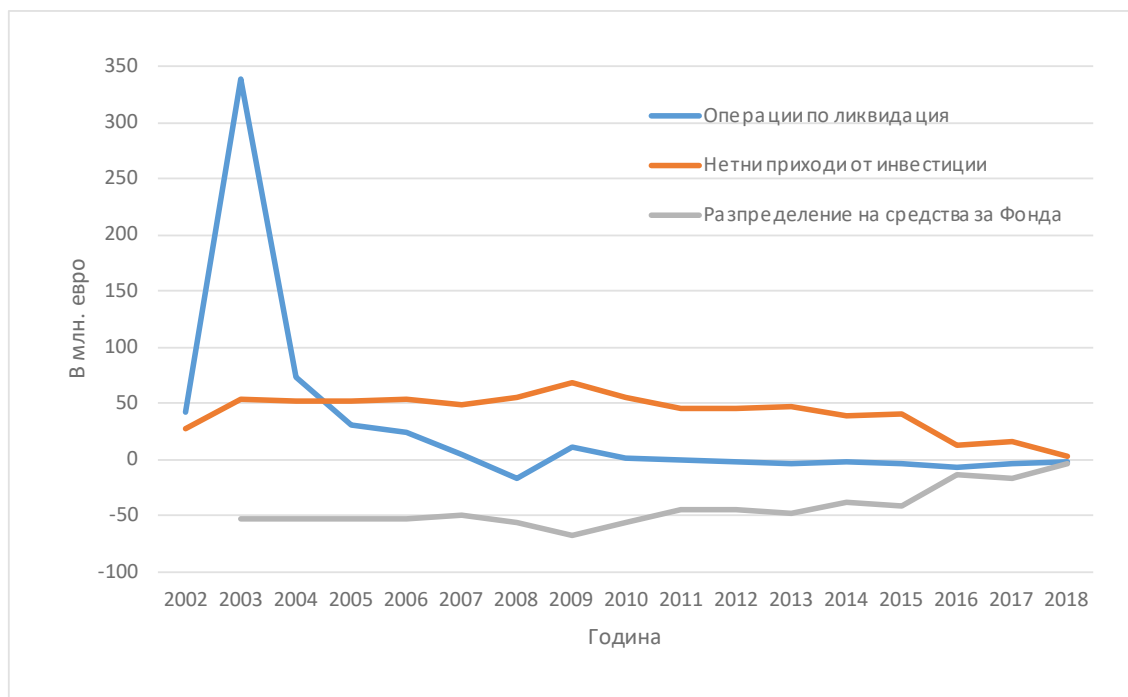
Финансови резултати на ЕОВС в режим на ликвидация

12 Стойността на собствения капитал на ЕОВС в ликвидация през юли 2002 година е 420 млн. евро. През 2005 година, в резултат на промяна в счетоводната политика, тази стойност е нараснала с 389 млн. евро. След присъединяването на нови държави членки през 2004 г., 2007 г. и 2013 г. новите участнички са допринесли за увеличаване на активите общо с 212 млн. евро.

13 Всяка година общите финансови резултати на активите на ЕОВС в ликвидация се променят в зависимост от напредъка на процеса по ликвидация, резултата от дейностите по управление на активите и финансирането на ИФВС. В края на 2018 г. собственият капитал на ЕОВС в ликвидация възлиза на 1,5 млрд. евро.

14 Промените във финансовите резултати на ЕОВС в ликвидация са показани по-подробно на [фигура 1](#).

Фигура 1 — Финансови резултати на ЕОВС в режим на ликвидация (2002—2018 г.)



Източник: Финансовите отчети на ЕОВС в режим на ликвидация.

Процесът на ликвидация е почти завършен

15 ЕОВС е поела дългосрочни задължения преди изтичането на срока на Договора ѝ през 2002 г. Дори след изтичането на Договора тези задължения ще трябва да продължат да се изпълняват. Ето защо операциите по ликвидация на ЕОВС са довели само до постепенно намаляване на заемите, които ЕОВС следва да изплаща. Според графика за погасяване, кредитният портфейл е намалял от 964 млн. евро през 2002 г. на 95,2 млн. евро в края на 2018 г. Тази сума е съставена от¹⁰:

- а) Баланса по два заема, предоставени на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) в британски лири, непогасената част от които е на стойност 92 млн. евро. Тези заеми са договорени като дългови ценни книжа и са погасени изцяло през юли 2019 г.
- б) Баланса по заемите, отпуснати за социални жилища за работещите в сектора на производството на въглища и стомана, чрез финансови посредници, непогасената част от които е на стойност 2,4 млн. евро. Последните заеми са били отпуснати през 1998 г. и ще бъдат погасени до 2024 г.
- в) Баланса по кредити за жилища, предоставени на служителите, чиято стойност за изплащане е 0,8 млн. евро. Тези заеми се управляват от Службата за управление и плащане по индивидуални права (РМО) на Комисията. Последните такива заеми са отпуснати през юни 2002 г. и срокът им ще изтече през 2027 г.

16 Предоставените заеми и дълговете също са намалели постепенно след приключване на операциите на ЕОВС — от 742 млн. евро през юли 2002 г. на 92 млн. евро в края на 2018 г. Оставащата сума представлява два заема, деноминирани в британски лири, които са свързани със заеми, предоставени на ЕИБ, и падежът им е през юли 2019 г.

¹⁰ Източник: Финансов доклад на ЕОВС в ликвидация от 31 декември 2018 г.

17 Историята на операциите показва, че през периода 2012—2018 г. ликвидацията на операциите по отпускане и получаване на заеми е довела до загуби в размер на 22,2 млн. евро, получени вследствие на принудително реструктуриране на заем и представлява средна годишна загуба в размер на 3,2 млн. евро.

Приходите от управлението на активи са намалели рязко в резултат на спада на лихвените проценти

18 В случаите, когато не е необходимо да се използват активи на ЕОВС в ликвидация за изпълнението на задълженията, те се инвестират за постигане на дългосрочна рентабилност. Целта на инвестицията е да се постигне възможно най-голяма доходност, без това да създаде рискове¹¹.

19 В насоките за инвестиционната стратегия, изготвени от Съвета¹², се посочва, че активите на ЕОВС следва да бъдат инвестирани така, че да е възможно средствата да бъдат налични при необходимост, като същевременно се генерира възможно най-висока възвръщаемост.

20 Тази инвестиционна стратегия е превърната в оперативна стратегия, която цели да осигури комбинация от наличност и сигурност. Всяка година се извършва икономически анализ и се прави оценка на различни сценарии. Това е интегриран подход, който е общ за всички портфейли, управлявани от Комисията (ГД „Икономически и финансови въпроси“) — не само за ЕОВС в ликвидация, но и за VUFI, ЕФСИ и Гаранционен фонд за участниците (ГФУ)¹³. От процеса на вземане на решение до изпълнението, портфейлът на ЕОВС в ликвидация се управлява, като се използват същите оперативни договорености (от гледна точка на персонал или инструменти) като при други мандати за управление на активи, за които отговаря Комисията (ГД „Икономически и финансови въпроси“).

21 Ниското равнище на лихвените проценти след 2013 г. обаче се е отразило неблагоприятно на резултатите от дейностите по управление на активите. През 2018 г. и 2019 г. приходите от лихви, получени по срочни депозити, инструменти на паричния пазар и държавни облигации, които осигуряват наличност на средства и сигурност на инвестициите, са значително по-ниски.

¹¹ Член 2 от Решение (2003/76/ЕО) на Съвета.

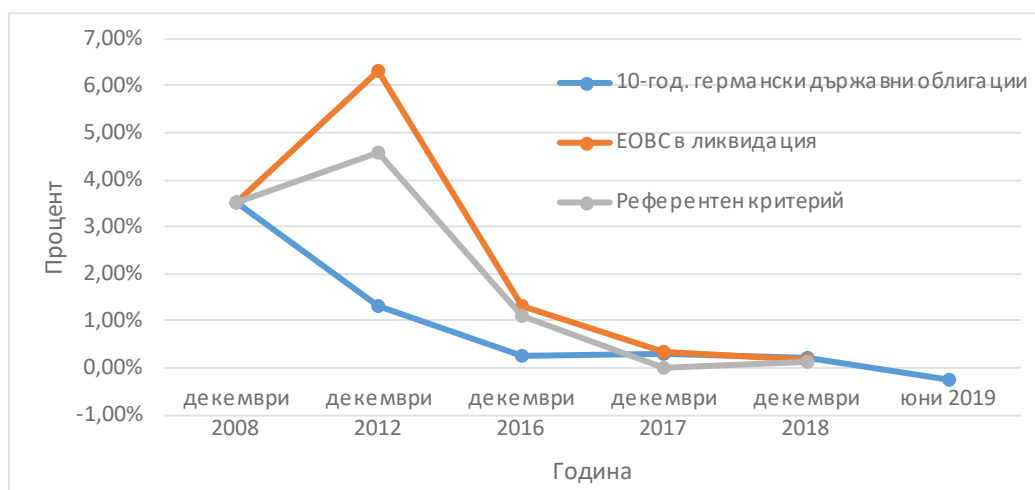
¹² Решение (2003/77/ЕО) на Съвета.

¹³ VUFI (фонд в бюджета за събиране на глоби, платени в областта „Конкуренция“), ЕФСИ (Европейски фонд за стратегически инвестиции), ГФУ (Гаранционен фонд за участниците към програма „Хоризонт 2020“).

22 Комисията (ГД „Икономически и финансови въпроси“) използва референтен показател, за да оцени доходността на управлението на активите. Това е динамичен комплексен показател, отразяващ класовете и падежите на активите в портфейла на ЕОВС в ликвидация. Постигнатата доходност е със стойност, надвишаваща постоянно въпросния показател. Поради гореизложените причини обаче, нетната сума на генерирания доход се е намалила значително.

23 На *фигура 2* е показано развитието на референтния показател, доходността на управлението на активите на ЕОВС в ликвидация и доходността при 10-годишни германски държавни облигации (която е типичен показател за държавни облигации със среден срок на падеж). През юни 2019 г. доходността на 10-годишните германски облигации падна под 0 %.

Фигура 2 — Доходност на активите на ЕОВС в ликвидация



Източник: Финансовите отчети на ЕОВС в режим на ликвидация — ЕЦБ.

24 На всеки пет години Комисията изготвя нова оценка на прилагането и ефективността на финансовите насоки за управление на активите на ЕОВС в ликвидация и предлага изменения, ако сметне за необходимо. Последната оценка, резултатите от която са публикувани през март 2018 г., разкрива проблем със спада на приходите от управлението на активите и необходимостта от изготвяне на предложение за изменение на финансовите насоки. 18 месеца след тази оценка обаче Съветът все още не е получил предложение за промяна.

Моделът на финансиране на научноизследователски дейности в областта на въглищата и стоманата вече е изчерпал своя потенциал

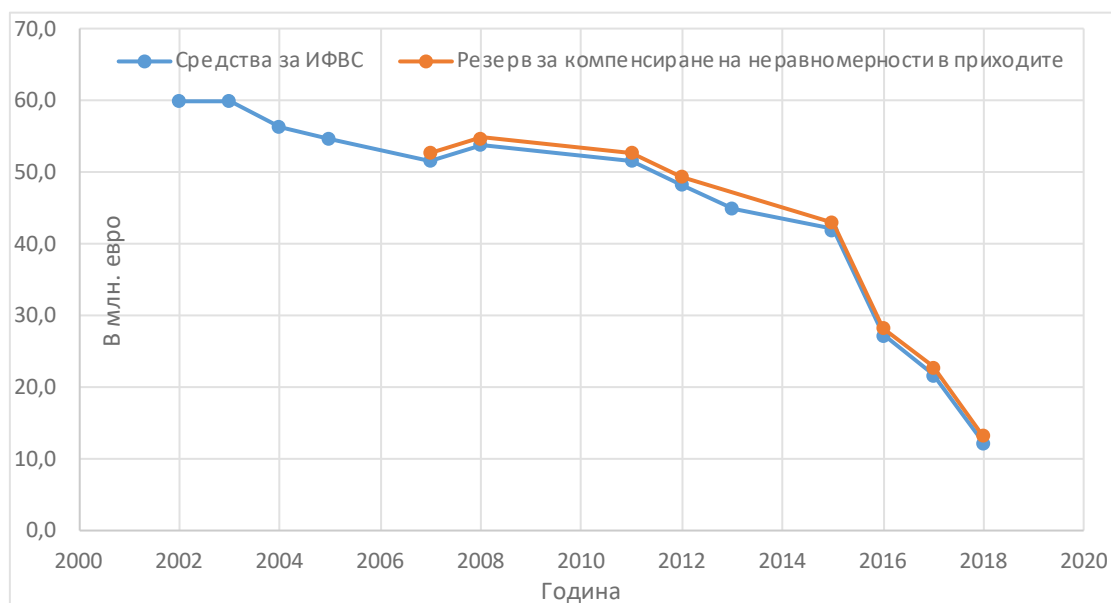
25 В съответствие с чл. 1, параграф 2 от Протокол 37, приложен към Договорите за ЕС, ИФВС се финансира от приходите, генерирани от активите на ЕОВС в ликвидация. Нетните приходи, генерирани през година n , се предоставят на разположение на бюджета на ЕС за година $n+2$ и се използват изключително за научни изследвания в секторите на въглищата и стоманата¹⁴. За да може във възможно най-голяма степен да се намалят колебанията, които движението на финансовите пазари може да предизвика във финансирането за изследвания, се прилага механизъм за компенсация¹⁵.

26 След намаляване на приходите от управлението на активи, финансирането на бюджетен ред 08 05 от нетния приход и от резерва за компенсация е намаляло от 42 млн. евро през 2017 г. на 22 млн. евро през 2019 г. Като се имат предвид приходите през 2018 г., този бюджетен ред ще достигне само около 12 млн. евро през 2020 г. Дванадесетте милиона евро, предвидени за 2020 г., включват три милиона евро от нетните приходи от управлението на активи през 2018 г. и девет милиона евро, прехвърлени от резерва за компенсация на колебанията в приходите. Резервът за компенсация е намалял от 55 млн. евро в края на 2008 г. съответно на 22,9 млн. евро в края на 2017 г. и 13,4 млн. евро в края на 2018 г. Този процес е представен на [фигура 3](#).

¹⁴ Приходи: бюджетен ред 6113 — Приходи от инвестиции, предвидени в чл. 4 от Решение 2003/76/ЕО — целеви приходи.
Разходи: бюджетен ред 0805 — Програма на Научноизследователски фонд за въглища и стомана (ИФВС).

¹⁵ Приложение към Решение 2003/76/ЕО на Съвета от 1 февруари 2003 г. (ОВ L 29, 5.2.2003 г., стр. 22)

Фигура 3 — Разпределение на средствата за ИФВС и на резерва за компенсация (2002—2018 г.)



Източник: Финансовите отчети на ЕОВС в режим на ликвидация.

27 Според Комисията, за успешното изпълнение на програмата за научни изследвания на ИФВС е необходимо ежегодно финансиране в размер на най-малко 40 млн. евро. При настоящите нива на лихвените проценти тази сума не може да се покрива само от постъпленията от управлението на активи.

28 В съответствие с чл. 4, точка 5 от мерките за прилагане, приети от Съвета през 2003 г., отменените бюджетни кредити за поемане на задължения от ИФВС са върнати в активите на ЕОВС в ликвидация. Тази мярка е изменена през 2018 г.¹⁶, за да може тези отменени кредити за поемане на задължения да се използват за разходи по линия на ИФВС, включително такива, направени след 24 юли 2002 г. Това ще осигури допълнително финансиране от 52 млн. евро, което ще се използва за финансирането на ИФВС през 2018 г., 2019 г. и 2020 г. Тази мярка обаче няма да бъде достатъчна, за да осигури устойчивото финансиране на ИФВС след 2020 г. в настоящия контекст на много ниски лихвени проценти.

29 Освен от проблемите, свързани с намаляването на приходите, Фондът може да бъде засегнат и от последиците от оттеглянето на Обединеното кралство от ЕС. По-специално, в член 145 от проекта на споразумението за оттегляне относно бъдещите отношения между Обединеното кралство и ЕС се посочва: „Съюзът

¹⁶ Решение на Съвета (ЕС) 2018/599 от 16 април 2018 г. (ОВ L 101, 20.4.2018 г., стр. 1), изменено с Решение на Съвета 2003/76/ЕО (ОВ L 29, 5.2.2003 г., стр. 22).

носи отговорност по отношение на Обединеното кралство за дела му от нетните активи на Европейската общност за въглища и стомана в ликвидация на 31 декември 2020 г. на пет равни годишни вноски на 30 юни всяка година, считано от 30 юни 2021 г.“.

Изследователски фонд за въглища и стомана (ИФВС) — отделна научноизследователска програма в рамките на ЕС

30 Изследователският фонд за въглища и стомана подпомага изследователски проекти в секторите на въглищата и стоманата. Тези проекти обхващат производствените процеси; използването, оползотворяването и конверсията на ресурси; безопасността на работното място; опазването на околната среда и намаляването на емисиите на CO₂ от използването на въглища и производството на стомана¹⁷.

31 В *каре 1* са посочени примери за проекти на ИФВС.

Каре 1 – Примери за проекти на ИФВС

Opti-mine

Демонстрация на оптимизирането на процеса за повишаване на ефективността и безопасността във въгледобивните мини чрез интегриране на електронни информационни и комуникационни технологии.

HUGE2

Изследване на замърсяването на подземните водоносни пластове и потенциалното изтичане на отровни и експлозивни газове в заобикалящите слоеве. Дейностите бяха съсредоточени върху намирането на практически решения за предотвратяването на възможни изтичания чрез използване на защитни мерки.

Oncord

Разбиране на процесите, протичащи по време на комбинираното горене на нискокачествени горива с въглища.

HISARNA Б и В

Нов метод, който включва много ниски емисии на CO₂ и директно използване на въглища и руда.

¹⁷ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/research-fund-coal-and-steel-rfcs_en.

GREENEAF2

Използване на въглища от биомаса като заместител на изкопаеми въглища в електродъговата пещ.

ACE-PICK

Иновативен процес на електролитно почистване за въглеродна и неръждаема стомана с много по-голяма ефективност от традиционната обработка, с по-кратко време за химическо почистване, по-малка необходимост от нови химикали и възможно най-малко щети върху околната среда.

НИРЕВА

Проект, който развива по-безопасни и по-конкурентни системи за ограничаване на пътя чрез използване на високоефективни стомани.

PUC

Проучване на качеството и паричните ползи от прилагането на непрекъснат мониторинг на хомогенността на продуктите в стоманодобивната промишленост.

Източник: Европейска комисия, ГД „Научни изследвания и иновации“.

32 ИФВС допълва други европейски финансови инструменти за научни изследвания и иновации, но остава извън рамковите програми за научни изследвания на ЕС, както е предвидено в чл. 1, точка 2 от Протокол № 37 към Договорите за ЕС. Разпределението на финансирането продължава да бъде 27,2 % за научните изследвания, свързани с въглищата, и 72,8 % за свързаните със стоманата научни изследвания, както е предвидено в чл. 4, точка 2 от мерките за изпълнение, за които бе взето решение от Съвета през 2003 г.

33 За да се осигури допълване със Седма рамкова програма, създадена през декември 2006 г.¹⁸, програмата за научни изследвания на ИФВС е приета заедно с преразглеждане на многогодишните технически насоки през април 2008 г.¹⁹ С цел да се запази съгласуваността и взаимното допълване с рамковата програма „Хоризонт 2020“, създадена през декември 2013 г.²⁰, Програмата за научни

¹⁸ Решение № 1982/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. (ОВ L 412, 30.12.2006 г., стр. 1).

¹⁹ Решение (2008/376/ЕО) на Съвета от 29 април 2008 г.

²⁰ Регламент (ЕС) № 1291/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 104).

изследвания и многогодишните технически насоки на Изследователския фонд за въглища и стомана са изменени допълнително през май 2017 г.²¹ Това изменение обаче е извършено след повече от три години от началото на програмата „Хоризонт 2020“.

34 Комисията (ГД „Научни изследвания и иновации“) управлява програмата на ИФВС с помощта на няколко експертни групи на високо равнище:

- а) Комитет по въглища и стомана (COSCO), съставен от представители на всички държави членки;
- б) Консултативна група за въглищата (CAG) и Консултативна група за стоманата (SAG), съставени от експерти, представители на промишлени производители и потребители, научноизследователски центрове и университети; и
- в) седем технически групи (ТГ)²², които извършват мониторинг на текущите проекти, оценяват резултатите от проектите и предоставят подкрепа на Комисията и консултантските групи.

35 Сравнение на основните характеристики на програмата на ИФВС и на рамковата програма „Хоризонт 2020“ е представено в [таблица 1](#).

Таблица 1 — Сравнение на ИФВС и рамкова програма „Хоризонт 2020“

	Правно основание	Финансиране	Оперативни въпроси		
			Консултантски услуги	Управление	Оценяване
Програма за изследвания в сектора за въглища и стомана	Решение 2003/76/ЕО на Съвета от 1 февруари 2003 г. (ОВ L 29, 1.2.2003 г.)	Целеви приходи от управлението на специални активи			
Рамкова програма за научни изследвания „Хоризонт 2020“	Регламент (ЕС) № 1291/2013 за създаване на програма „Хоризонт 2020“ (ОВ L, 20.12.2013 г., стр. 109).	Бюджет за научни изследвания	Сходни комитология и използване на партньорски групи	Сходни правила за участие и разходи	Сходни критерии за оценка

Източник: ЕСП.

²¹ Решение (ЕС) 2017/955 на Съвета от 29 май 2017 г. за изменение на Решение 2008/376/ЕО на Съвета (ОВ L 144, 7.6.2017 г., стр. 17).

²² Протокол от 21-то заседание на Консултативна група за стоманата от 5 декември 2018 г.: След получените становища от консултативните групи CAG и SAG и одобряването на COSCO през 2018 г. Комисията е решила да намали броя на техническите групи от 12 на 7.

36 През 2013 г. в доклада за оценка на програмата за научни изследвания на ИФВС е направено заключението, че тя е допринесла ефективно за икономическата устойчивост на съответните сектори. В него са класифицирани ползите, генерирани от проектите на ИФВС, в шест основни категории²³:

- финансови ползи: намаляване на разходите, увеличаване на производителността, икономии на енергия и суровини и увеличаване на пазарните дялове;
- ползи за околната среда;
- подобряване на здравеопазването и безопасността;
- развитие на знания, включително моделиране;
- разработване на иновативни приложения; и
- средства за по-добро използване на въглицата и стоманата.

²³ Доклад за оценка на програмата за научни изследвания на Изследователския фонд за въглища и стомана — ГД „Научни изследвания и иновации“, 2013 г., стр. 80.

Заклучение

37 През периода 2002—2018 г. собственият капитал на ЕОВС в ликвидация се е увеличил от 420 млн. евро на 1,5 млрд. евро. Процесът на ликвидация е почти завършен и остават само незначителни суми за заеми в края на 2019 г. (вж. точки [15—17](#)).

38 Тези налични за инвестиции суми се управляват от Комисията в съответствие с одобрените насоки за инвестиции и подобни насоки, използвани за други портфейли под отговорността на Комисията (ГД „Икономически и финансови въпроси“) (вж. точки [18—20](#)). Поради ниските лихвени проценти обаче приходите от управлението на активи понастоящем са много ниски — едва три милиона евро през 2018 г. (вж. точки [21—23](#)).

39 Финансирането на Изследователския фонд за въглища и стомана въз основа единствено на приходите от управление на активите не е устойчиво при настоящото ниво на лихвите (вж. точки [25—29](#)). Предстоящото преразглеждане на многогодишните финансови насоки дава възможност за преосмисляне на целта на ИФВС (вж. точка [24](#)). Преразглеждането на финансовите насоки е належащо и следва да отговори на въпроса как собственият капитал на ЕОВС в ликвидация може да се използва продуктивно при рамковите изследователски програми на ЕС.

40 Неотдавнашните промени демонстрират очаквания напредък към по-голяма интеграция и привеждане на ИФВС в съответствие с рамковите изследователски програми на ЕС и стимулират устойчив растеж, основан на иновации (вж. точки [30—36](#)). Тази интеграция ще позволи включването на подкрепата за научни изследвания в секторите на въглищата и стоманата в рамковите програми на ЕС за научни изследвания, като така ще се опрости управлението на финансирането на научни изследвания.

Настоящият преглед беше приет от Одитен състав IV с ръководител
Алекс БРЕНИНКМАЙЕР — член на Европейската сметна палата, в Люксембург на
заседанието му от 3 септември 2019 г.

За Сметната палата

Klaus-Heiner LEHNE
Председател

Речник на термините

Европейска инвестиционна банка (ЕИБ)

Банка на институциите на ЕС, която е собственост на държавите членки на ЕС и представлява техните интереси. Тя работи в тясно сътрудничество с другите институции на ЕС за прилагане на политиката на ЕС.

Европейска общност за въглища и стомана (ЕОВС)

Общ пазар на въглища и стомана, създаден през 1952 г. и насочен към регулиране на предлагането, достъпа, ценообразуването и условията на труд, с цел насърчаване на заетостта, икономическия растеж и международната търговия. Наброяваща шест държави-участнички (Белгия, Германия, Франция, Италия, Люксембург и Нидерландия), организацията е предшественик на институциите на ЕС.

Изследователски фонд за въглища и стомана (ИФВС или RFCS)

Създаден през 2002 г., за да надгради успешната дейност на Европейската общност за въглища и стомана, този фонд подкрепя иновативни проекти за подобряване на безопасността, ефикасността и конкурентоспособността на европейската въгледобивна и стоманодобивна промишленост.

Ликвидация

Процес на прекратяване на дейността на юридическо лице, който включва закриване на финансовите му операции, разпродаване или прехвърляне на активите и разпределяне на приходите, генерирани от партньори, акционери или приобретатели.

Служба за управление и плащане по индивидуални права (РМО)

Служба на Европейската комисия, която определя, изчислява и изплаща заплати и други права на финансова помощ на служителите на ЕС.

Финансови резултати на ЕОВС в режим на ликвидация

Цялостните финансови резултати на ЕОВС в режим на ликвидация се влияят от резултата от ликвидирането на финансовите операции на ЕОВС, нетните приходи от инвестиции и финансирането на научноизследователска дейност в областта на въглищата и стоманата.

Фонд за бюджетни глоби (BUFI)

Фонд, създаден през 2010 г., чрез който Комисията управлява условно платени глоби и ги инвестира в някои категории финансови инструменти.

Екип на ЕСП

Настоящият доклад е приет от Одитен състав IV, специализиран в областта на пазарната регулация и конкурентоспособната икономика, с ръководител Алекс Бренинкмайер, член на Сметната палата. Одитът беше ръководен от члена на ЕСП Alex Brenninkmeijer, с подкрепата на Raphael Debets — ръководител на неговия кабинет, и Di Hai — аташе в кабинета; John Sweeney — главен ръководител; Marc Hertgen — ръководител на задача; Richard Moore — езикова подкрепа.



От ляво надясно: John Sweeney, Alex Brenninkmeijer, Marc Hertgen, Raphael Debets.

Настоящият преглед прави оценка на ефективността на процеса на ликвидация на Европейската общност за въглища и стомана (ЕОВС). Ликвидацията е почти завършена и капиталът на ЕОВС е нараснал до 1,5 млрд. евро. Финансирането за научноизследователска дейност обаче вече не е устойчиво, поради ниските лихвени проценти на финансовите пазари понастоящем. Този преглед съдържа факти и анализи, но по същество не представлява одит.

ЕВРОПЕЙСКА СМЕТНА ПАЛАТА
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Тел. +352 4398-1

За запитвания: eca.europa.eu/bg/Pages/ContactForm.aspx

Уебсайт: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors

© Европейски съюз, 2019 г.

За всяко използване или възпроизвеждане на снимките или на другите материали, чиито авторски права не са притежание на Европейския съюз, трябва да бъде поискано разрешение пряко от притежателите на авторските права.



**ЕВРОПЕЙСКА
СМЕТНА
ПАЛАТА**